

Yönetmen Yılmaz Onay: "Çağdaş Sahne olarak belli bir tiyatro anlayışı uyguladık,,

- ONAY'A GÖRE ÇAĞDAŞ SAHNE, BU YIL SUNDUĞU ÜÇ OYUNLA, TARİHSEL BİR KESİTTEN BAŞLAYIP KAPİTALİZME GEÇİŞİN ÖRGÜTSÜZ SINIF HAREKETLERİNİ VE GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'SİNİN İŞÇİ SINIFI MÜCADESİNİ ÇOK YANLI BİR PERSPEKTİFLE VERME SAVINDAYDI

Engin KARADENİZ

Başkentte ilgi derleyen «Grev»den bir görünüm...

Bu hafta bir konugumuz vardı. Çağdaş Sahne çalışanlarından yönetmen Yılmaz Onay. Bir kültür merkezine dötüşen Çağdaş Sahne'nin becerili sinavı güzün başladı.

Yılmaz Onay ile söyleştik:

«— Çağdaş Sahne güz başında başkentte başlattığı sanatsal etkinliğini çok yanlı olarak sürdürüyor. Bunu nasıl becerdiniz?»

«— Bir kültür merkezi olarak çok yanlı sanatsal etkinliğimizin ilk adımını Yusuf ile Menofis'le attık. İlk oyun olarak Nazım Hikmet'in bu oyununu seçerken belli bir repertuar çizgisi saptamış ve belli bir tiyatro anlayışını uygulama alanına getirmeyi amaçladığımızı belirtmiştik...»

«— Neydi bu?»

«— Sınıf mücadelesi gerçeğinin kitlelerin bilincinde yer almasına hizmet ederken, devrimci kültürümüzün bu mücadeleye kendini adanmış sanatçılarına, ulusal sanat mirasımızın zengin kaynaklarına sahip çıkmak! Tarih boyu kitleleri uyutmak ve kendi egemenliklerinin değişmez düzen olduğunu yutturmağa çalışmak adına egemen sınıfların kültür ve sanatı etkin araç olarak kullanmalarına karşın, emekçi halkın ve onun öncüsü işçi sınıfının da, kültür ve sanata, etkin mücadele silahlarından biri olarak sarılmasına hizmet etmek...»

«— Devrimci ulusal sanatçılarımız derken...»

«— Evet, bu anlamda Nazım, bizim devrimci ulusal sanatçıları mızdan... Faşizm, onun ulusal sanatçı oluşunu gölgelemek için çırpınıyor. Yusuf ile Menofis oyunu da, yüzyıllarca egemen sınıfların dünya görüşünün karşısında toplumsal tarih görüşünü koyan bir ustalıkla yorumladığı bir sanat eseri... Oyun olarak bu özün sanatlı ve en açık getirebilmek, yani gene Nazım'ın asıl amacını sahnede gerçekleştirmek için, Çağdaş Sahne, bu oyun dramaturgisini, gene Nazım'ın şiirlerinden yaptığı müzikli montajlarla çağdaşlaştırmış ve böylece onun malzemesine kitlelerin doğru biçimde sahip çıkmasına hizmet etmiştir...»

«— Yusuf ile Menofis'ten sonra başlayan beceri grafiği İsyan'da düştü, Grev ile yükseldi... Ne dersiniz?»

«— Çağdaş Sahne, Yusuf ile Menofis'le başlattığı tiyatro repertuarını, İsyan ve Grev dizisi doğrultusunda çizdi. İsyan, Hauptmann'ın 1844 Silezya dokuma işçilerinin isyan hareketi üzerine yazdığı Dokumacılar (Die

Weber) adlı oyunundan uygulanmıştı... Grev ise 1974'te, yani 12 Mart dönemi koşullarında Bursa Otomotiv Sanayiinde Türk-İş'in işveren yanlı tutumuna karşın, işçi kitlesinden ve ilerici sendikaların desteğinden güç alan sosyal demokrat sendika liderlerinin başlattığı grev, buna karşı tüm fabrikaların örgütlü olarak başlattığı lokavt ve ardından büyüyen gelişmeler sonucu işçi direnişi ve mücadelenin çok boyutlu perspektifini içeren hem tarihsel hem güncel bir belgesel oyun... Böylece, Çağdaş Sahne, oyun dizisinde, tarihsel bir boy kesitten kapitalizme geçişin örgütsüz sınıf hareketlerine ve nihayet günümüz Türkiye'sinin işçi sınıfı mücadelesinin çok yanlı somut perspektifini verdiği savında...»

«— Böylesi bir repertuar düzeni ile işçi kitlelerini en azından ilk aşamada seyirci olarak kazanmayı amaçlarken ilerici ve devrimci tiyatro seyircisinin de beğenisini kazandınız...»

«— Elbette bu arada işçi seyirciyi kazanmak, giderek işçi sınıfının ve emekçi halkın mücade-

le silâhı olan tiyatro sanatına sahhip çıkmaları ile işçi sınıfının yani proletaryanın sanatını oluşturmak kavramları arasında doğru bir zeminde tartışma olanakları doğdu. Devlet işçisini konu alan işçi oyunlarının karmaşık ve bu nedenle ideolojik doğrulardan sapmaya vardırıan güçlüklerinin deneyinden yararlanarak, sınıf çatışmasının direkt kaynağını sahneye getirme yolu, günün tartışma konusu haline geldi. İşçi sınıfı mücadelesinin silâhı olarak tiyatro sanatının değerlendirilmesi ve estetik yöntemleri sorunu ciddi olarak gündeme girdi. Bu arayışın, tiyatrodaki sanatsal seviyeyi düşürücü değil, tersine her kesim seyircinin beğenisini kazanacak bir düzeye yükseltmeyi sağlayacak bir açılım olduğu bir kez daha belirdi. Kaldı ki, Çağdaş Sahne, bu alanlarda açık tartışmaları doğrudan kendisi kendi salonunda da düzenleyip gelenek haline getirerek, yeni bir kapı açtı...»

Aslında Onay'ın söylediklerine katılanlardanız. Çağdaş Sahne, açık tartışmalar dizisi ile başkenttin özlediği bir kültür odağına dötüştü. Ankara Sinematek ile işbirliği sonucu sürekli film gösterileri güzün başlamış, yaz boyunca da sürecekti. Dinleti, şölen yanısıra çoğu kez yandaş kuruluşlar kültürel oturumlarını, sanat gösterilerini Çağdaş Sahne'de gerçekleştirmeyi yeğliyorlardı. Repertuarında çocuk oyunlarına da yer veren Çağdaş Sahne'de gelecek sezon başında Dostlar Tiyatrosu da temsiller verecekti. Yılmaz Onay yanımdan ayrılırken topluluğun haziran ayında Anadolu turnesine çıkacağını da öğreniyor, Çağdaş Sahne Kültür Merkezi yöneticilerine başarılar diliyorduk...

